

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์^{1*} สบสันต์ อุตกฤษฎ์² ชัยวิชิต เชียรชนะ³ และ สิริรักษ์ รัชชุตานติ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ามีรูปแบบประกอบด้วยคณะบุคคลในรูปของคณะกรรมการ 4 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะอนุกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และคณะอนุกรรมการประเมินคุณภาพภายใน แต่ละคณะมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี สำหรับประสิทธิภาพของรูปแบบ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 การพัฒนาคู่มือการฝึกอบรมได้กำหนดเป็น 5 หน่วย ได้แก่ 1) ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 4) การประเมินคุณภาพภายใน และ 5) เทคนิคการเป็นวิทยากรและการสร้างสื่อประกอบ พบว่าประสิทธิภาพของคู่มือมีค่า E1/E2 เท่ากับ 90.87/82.66

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 การฝึกอบรมและประเมินผู้เข้าอบรมต่อการจัดฝึกอบรมในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 มีผลการเรียนรู้ร้อยละ 85.12 ทักษะการปฏิบัติร้อยละ 92.89 และมีเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.60 และเจตคติก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกัน การประเมินผลด้านพฤติกรรมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่ามีพฤติกรรม การปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 และพฤติกรรม การปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกัน ด้านการปฏิบัติงานพบว่ามีผลการดำเนินการในทุกเรื่อง

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

¹ นักศึกษา ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
³ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
⁴ ที่ปรึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 08-1555-8361 อีเมล: Phongjar@hotmail.com



The Development of a Training Course on the Model of Colleges' Internal Quality Assurance System of the Office of Vocational Education Commission

Phongpan Jarasjindarat ^{1*} Sobsan Utakrit² Chaiwichit Chianchana³ and Sirirak Ratchusanti⁴

Abstract

The research was found that OVEC model of college's internal quality assurance system of is comprised of 4 committees. They were College's Internal Quality Assurance Committee, the Education Quality Development Sub-committee, the Education Quality Monitoring and Inspection Sub-committee, and the Internal Quality Audit Sub-committee. The term of each committee/sub-committee was years. The efficiency of the model was at the highest level with the mean of 4.91. The development of the handbooks is comprised of 5 units 1) Colleges' internal quality assurance system of OVEC, 2) Educational quality development, 3) Educational quality monitoring and inspection, 4) Internal quality audit, and 5) Techniques for speakers/presenters and material designs. The efficiency of the handbook was 90.87/82.66 which was higher than the established criteria (80/80). For

the development of a training course on the model of colleges' internal quality assurance system, it was found that the efficiency of the training course was at the highest level with a mean of 4.63 and a standard deviation of 0.39. It was found that the satisfaction of the participants toward the training in general was at the highest level with a mean of 4.19. As a result, their learning was at 85.12% while their practical skill was at 92.89%. Their attitude toward the college's internal quality assurance after the training was at a high level with a mean of 4.60. Their attitude before and after the training was different. The evaluation of behavior was carried out with the mean of 4.73. Their work behavior before and after the training was different. All items in the area of work practice were processed.

Keywords: Training Course, Internal Quality Assurance System

¹ Student, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

² Associate Professor, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

³ Lecturer, Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

⁴ Senior Advisor, the office of Vocational Education Commission, Ministry of Education.

* Corresponding Author, Tel. 08-1555-8361, E-mail:Phongjar@hotmail.com

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ปรับปรุงแก้ไข 2545 (ฉบับที่ 2) [1] หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งในเรื่องนี้สมหวัง [2] กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะต้องเป็นระบบที่มีทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่คาดหวัง มีทั้งระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบติดตามคุณภาพ และระบบประเมินตนเอง เป็นระบบที่สถานศึกษาแต่ละแห่งพัฒนาขึ้น โดยดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด มิใช่ควบคุมสั่งการจากต้นสังกัด และที่สำคัญคือจะต้องผสมผสานกับงานปกติ กล่าวคือบูรณาการเชื่อมโยงกับปฏิรูปการเรียนรู้ การสอน การพัฒนาบุคลากรและการบริหารฐานโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 [3] ที่กำหนดไว้ว่าในการประกันคุณภาพภายในอาชีวศึกษาให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในโดยส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการทำงานปกติกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิง (P-D-C-A) แต่จากการศึกษาของศุภชัย [4] พบว่าในมหาวิทยาลัยมหิดลมีระบบการประกันคุณภาพที่ได้ให้แนวปฏิบัติสำหรับแต่ละคณะ แต่ระบบดังกล่าวไม่ได้ประยุกต์ถึงระดับภาควิชา สอดคล้องกับอมรวิรัช [5]

พบว่าสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ยังคงพึ่งพาระบบการติดตาม ตรวจสอบจากต้นสังกัดค่อนข้างมาก การเริ่มงานประกันคุณภาพโดยสถานศึกษาน้อย และศูนย์ [6] ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประเมินผลภายในและความต้องการรับการสนับสนุนการดำเนินการประเมินผลภายในสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่าสถานศึกษามีการดำเนินการด้านการแก้ไขปรับปรุงซ้ำที่สุด สอดคล้องกับผ่องพรรณ [7] ได้สรุปไว้ว่าการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์ สอดคล้องกับสุบิน [8] พบว่าปัญหาการประกันคุณภาพภายในที่สำคัญคือ ขาดการนำมาตรฐานการอาชีวศึกษาไปร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ขาดการกำหนดภารกิจ การประกันคุณภาพให้บุคลากรปฏิบัติ ขาดการติดตามตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งสรุปได้ว่าสถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับกลไกการประกันคุณภาพภายใน กล่าวคือขาดระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ชัดเจน ไม่มีการวางโครงสร้างระบบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน ไม่มีการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และที่สำคัญ คือบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ

ในการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สันติ [9] ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาควรจัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำ สร้างความตระหนักให้มีความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรให้สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติทำงานเป็นทีม กำหนดผู้รับผิดชอบ โดยควรแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายใน มีการวางแผนกำกับดูแล และการมีส่วนร่วม เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยทำการพัฒนารูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากนั้นจึงทำการพัฒนาคู่มือ หลักสูตรฝึกอบรม จัดอบรมให้ความรู้และประเมินผลการอบรม

2. วิธีการวิจัย

2.1 การพัฒนารูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ทำการศึกษาศาภาพการดำเนินงานสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก จากสถานศึกษา 5 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างเพื่อสร้างรูปแบบและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และมีประโยชน์วิเคราะห์ผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยของความถูกต้อง/เป็นไปได้/เหมาะสม/มีประโยชน์

2.2 การพัฒนาคู่มือฝึกอบรมระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ใช้วิธีการวิเคราะห์หัวข้อ (Topic Analysis) และศึกษาความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index) เพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำสื่อ กิจกรรม และประเมินผล และหาคุณภาพของเนื้อหา สื่อ กิจกรรม ประเมินผล โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) และหาประสิทธิภาพของคู่มือโดยวิธีการหาค่าคะแนนของแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและการทดสอบความรู้หลังเรียน (E1/E2)

2.3 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

เขียนเป็นโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาในการฝึกอบรม สื่อในการฝึกอบรม วิทยากร ระยะเวลาในการฝึกอบรม การประเมินผลการฝึกอบรม ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฝึกอบรม และตารางการฝึกอบรม และหาประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยใช้ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจและความสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

2.4 การฝึกอบรม

จัดการฝึกอบรมเป็น 5 ครั้ง แยกตามภาคๆ ละ 10 สถานศึกษาๆ ละ 3 คน รวม 150 คน ประเมินปฏิกริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถาม การเรียนรู้เรื่องความรู้ใช้แบบทดสอบ ทักษะในการปฏิบัติใช้แบบประเมิน และเจตคติในการประกันคุณภาพใช้แบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและ t-test for Dependent Sample

2.5 การประเมินผล

ดำเนินการหลังจากผ่านการอบรมแล้วประมาณ 4 เดือน โดยใช้แบบสอบถามเรื่องการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ทักษะในการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยสอบถามผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 150 คน และผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 150 คน รวม 300 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ t-test for Dependent Sample

3. ผลการวิจัย

3.1 การพัฒนารูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

พบว่าประกอบด้วยคณะบุคคลในรูปของคณะกรรมการ 4 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และคณะอนุกรรมการประเมินคุณภาพภายใน แต่ละคณะมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ดังแสดงในตารางที่ 1 และประสิทธิภาพของรูปแบบ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91



ตารางที่ 1 สรุปรองคร์ประกอบ หน้าที่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบ/ หน้าที่/ ระยะเวลา	คณะกรรมการประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	คณะอนุกรรมการ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	คณะอนุกรรมการ ติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	คณะอนุกรรมการ ประเมินคุณภาพ ภายใน
ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
กรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 2 คน	- ตัวแทนจากสถาน ประกอบการไม่น้อยกว่า 2 คน - หัวหน้าแผนกวิชาใน สถานศึกษาทุกแผนก	- หัวหน้าแผนกวิชาใน สถานศึกษาทุกแผนก	ตัวแทนจากสถานประกอบ การหรือบุคคล ภายนอก ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ สาขาวิชาไม่น้อยกว่า 2 คน
กรรมการและเลขานุการ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	หัวหน้างานประกัน คุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา	หัวหน้างานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์	หัวหน้างานประกัน คุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา
กรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ	- รองผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ - รองผู้อำนวยการฝ่าย กิจการพัฒนานักเรียน นักศึกษา - รองผู้อำนวยการฝ่าย แผนงานและความร่วมมือ - รองผู้อำนวยการฝ่าย บริหารทรัพยากร	หัวหน้างานวางแผนและ งบประมาณ	หัวหน้างานประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา	หัวหน้างานวัดและ ประเมินผล
หน้าที่	- พัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา - กำกับ ติดตามการ ดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถาน ศึกษา - อนุมัติมาตรฐานการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	- พัฒนาระบบการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา โดยดำเนิ การจัดทำมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้การประกัน คุณภาพภายในสถาน ศึกษา และจัดทำคู่มือการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการ ศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดทำคู่มือการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการ ดำเนินงาน ให้คำแนะนำ ปรึกษา รายงานการนิเทศ	พัฒนาระบบการประเมิน คุณภาพภายในสถาน ศึกษา โดยจัดทำคู่มือการ ประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา จัดทำการ ประเมิน และรายงานผล การประเมิน
ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง	4 ปี	4 ปี	4 ปี	4 ปี

3.2 การพัฒนาคู่มือฝึกอบรมการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กำหนดหน่วยการฝึกอบรมเป็น 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หน่วยที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 3 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 4 การประเมินคุณภาพภายใน และหน่วยที่ 5 การเป็นวิทยากรและการสร้างสื่อประกอบ และพบว่าคุณภาพของเนื้อหาสื่อและกิจกรรม ประเมินผล โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) มีค่าเท่ากับ 1 และประสิทธิภาพของคู่มือ มีค่า E1/E2 เท่ากับ 90.87/82.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80)

3.3 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 โดยในรายละเอียดมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านวิทยากร สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม เนื้อหาที่อบรม และหลักสูตรฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ย 4.74, 4.70, 4.69 และ 4.63 ตามลำดับ ส่วนในด้านความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.39 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวม แยกตามรายด้าน

ด้านที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	หลักสูตรฝึกอบรม	4.63	0.30	มากที่สุด
2	วิทยากร	4.74	0.41	มากที่สุด
3	เนื้อหาที่อบรม	4.69	0.46	มากที่สุด
4	ความรู้ที่ได้รับ	4.39	0.36	มาก
5	สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม	4.70	0.38	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.63	0.39	มากที่สุด

3.4 การฝึกอบรม

3.4.1 ผลของปฏิบัติการตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการจัดฝึกอบรม ในภาพรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 โดยในด้านของหลักสูตรฝึกอบรมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01 ด้านวิทยากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ด้านเนื้อหาที่อบรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 ด้านความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 และด้านสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.21 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปฏิบัติการตอบสนองของผู้เข้าฝึกอบรมในภาพรวม และแยกตามรายด้าน

ด้านที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	หลักสูตรฝึกอบรม	4.01	0.42	มาก
2	วิทยากร	4.31	0.45	มาก
3	เนื้อหาที่อบรม	4.23	0.44	มาก
4	ความรู้ที่ได้รับ	4.15	0.49	มาก
5	สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม	4.21	0.49	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.19	0.45	มาก

3.4.2 ผลการเรียนรู้ในภาพรวมพบว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.12 และทักษะการปฏิบัติในภาพรวมเฉลี่ยร้อยละ 92.89 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในภาพรวมและแยกตามครั้งที่จัดฝึกอบรม

รายการ	ครั้งที่จัดอบรม					ค่าเฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
คะแนนด้านความรู้	86.82	85.70	86.16	85.56	86.29	85.12
คะแนนทักษะการปฏิบัติ	93.43	93.99	89.19	95.80	92.05	92.89

3.4.3 เจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.60 และเจตคติก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมในภาพรวมและแยกตามครั้งที่จัดการฝึกอบรม

ครั้งที่จัดการอบรม	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		ค่า t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	3.82	0.15	4.65	0.20	20.071**
2	3.95	0.15	4.67	0.19	14.885**
3	3.90	0.10	4.57	0.27	11.784**
4	3.87	0.21	4.54	0.27	9.369**
5	3.93	0.15	4.60	0.26	3.764**
ภาพรวม	3.90	0.16	4.60	0.24	-27.939**

**p<0.01

3.5 การประเมินผล

3.5.1 พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 และการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 6

3.5.2 พฤติกรรมด้านทักษะการปฏิบัติงานในภาพรวมหลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 และทักษะการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการทำงานด้านการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม แยกตามครั้งที่จัดการฝึกอบรม

ครั้งที่จัดการอบรม	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		ค่า t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	3.66	0.41	4.71	0.37	-69.314**
2	3.60	0.44	4.60	0.44	-89.691**
3	3.60	0.43	4.65	0.44	-90.888**
4	3.61	0.44	4.60	0.44	-81.251**
5	3.66	0.41	4.71	0.39	-81.030**
ภาพรวม	3.63	0.42	4.67	0.42	-182.213**

**p<0.01

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการทำงานด้านทักษะการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม แยกตามครั้งที่จัดการฝึกอบรม

ครั้งที่จัดการอบรม	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม		ค่า t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	3.74	0.40	4.77	0.40	-110.784**
2	3.77	0.38	4.80	0.38	-115.993**
3	3.75	0.39	4.78	0.39	-110.784**
4	3.76	0.39	4.78	0.39	-112.427**
5	3.76	0.39	4.78	0.39	-122.427**
ภาพรวม	3.76	0.39	4.78	0.40	-261.120**

**p<0.01

3.5.3 ผลการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการปฏิบัติงานในเรื่องการจัดประชุม/ชี้แจงให้แก่ครูในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยวิทยากร

ของสถานศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพ คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และคณะอนุกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่มีคนนอกกร่วมเป็นคณะกรรมการ มีการจัดทำคู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา คู่มือการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ แบบรายงานการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลและแบบรายงานการประเมินตนเองของแผนกวิชา

4. อภิปรายและสรุป

4.1 รูปแบบของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประกอบไปด้วยคณะบุคคลในรูปของคณะกรรมการ 4 ชุด ได้แก่คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และคณะอนุกรรมการประเมินคุณภาพภายใน แต่ละคณะมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และประสิทธิภาพของรูปแบบมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.91 สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงฯ และพงศ์เทพ [10] ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสำหรับการศึกษาเฉพาะทางของกองทัพเรือ พบว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือ เป็นการประยุกต์การบริหาร งานปกติ เข้ากับงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือ คณะ อนุกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพเรือ และคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงาน

4.2 คู่มือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มี 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1. ระบบการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 4. การประเมินคุณภาพภายใน และ 5. เทคนิคการเป็นวิทยากรและการสร้างสื่อประกอบ ประสิทธิภาพของคู่มือมีค่า E1/E2 เท่ากับ 90.87/82.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) สอดคล้องกับหลักวิชาตามพิธีฐู [11] กล่าววาระบบการฝึกอบรมและพัฒนาที่เรียกว่า The Critical Events Model มี 9 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมขององค์กร 2) กำหนดงานเฉพาะที่ต้องปฏิบัติ 3) กำหนดความจำเป็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 4) พิจารณาวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม 5) สร้างหลักสูตร 6) เลือกเทคนิคการฝึกอบรม 7) เลือกอุปกรณ์การฝึกอบรม 8) ดำเนินการฝึกอบรม และ 9) ประเมินผลและติดตามผลการฝึกอบรม และการป้อนกลับระบบฝึกอบรม

4.3 หลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39

4.4 ปฏิกริยาของผู้เข้าอบรมต่อการจัดฝึกอบรม

ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 มีผลการเรียนรู้อยู่ละ 85.12 ทักษะการปฏิบัติ ร้อยละ 92.89 และมีเจตคติต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังการฝึกอบรมในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.60 และเจตคติก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ตรงกับสิริรักษ์ [12] ที่กล่าวว่าการเลือกเนื้อหาที่จะใช้ในการฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการแก้ปัญหา ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ น่าสนใจและจูงใจผู้เข้าฝึกอบรม มีความเหมาะสมกับระดับผู้เข้าอบรม ไม่ยากเกินไป สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงานและในชีวิตประจำวัน เป็นเนื้อหาที่มีคุณค่าในตัวเอง เหมาะสมกับความรู้

การเกิดเจตคติ และการฝึกทักษะต้องนำเสนอได้อย่างชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการนำเสนอ ตลอดจนสามารถประเมินผลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งพบว่าเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมในครั้งนี้มีลักษณะดังกล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้จริง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปส่งเสริมการทำงานแก่เพื่อนร่วมงานได้

4.5 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

หลังการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.73 และพฤติกรรมการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการปฏิบัติงานพบว่ามี การดำเนินการในทุกเรื่อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Education Ministry, *National Education Act B.E. 2542*, Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand Printing, 2545 (in Thai).
- [2] Somwang Pitiyanuwat, "Education Quality," *Journal of Office for National Education Standards and Quality Assessment*, vol.12, 2545 (in Thai).
- [3] Education Ministry, *The Ministerial Regulations of Education on Criteria and Methods of Educational Quality Assurance B.E. 2553*, Bangkok: Education Ministry, 2553 (in Thai).
- [4] Supphachai Nathaphan, "Quality Assurance System of Undergraduate Education. A Case Study : Industrail Engineering Department, Mahidol University," *The Journal of King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, vol.22, no.1, January-April, 2012 (in Thai).
- [5] Amornvich Nakornrap, *Internal Quality : In Vision of Education Improvement*, Bangkok: Office of the Education Council, 2543 (in Thai).
- [6] Sunee Boontim, "The Study of Need and Supporting on Vocational Internal Quality Process : School District 6," Researching Report, Education and Religion Development Institute, Education Ministry, 2544 (in Thai).
- [7] Phongpan Jarasjindarat, "Conclusion of Vocational internal Quality Assurance," Bureau of Vocational Education Standards and Qualification handout, The Office of Vocational Education Comission, 2552 (in Thai).
- [8] Subin Peatrat, *College's Administration on Vocational Internal Quality : Case Study on Technical and Polytechnic colleges*, Bangkok: The Office of Vocational Education Comission, 2552 (in Thai).
- [9] Santi Apisithratanokorn, *College's Weak Criteria and Standard Conclusion in the Office of Vocational Education Comission*, Handout of the Development of Internal Audit Assessor Project, the Office of Vocational Education Comission, Education Ministry, 2553 (in Thai).
- [10] Phongtep Jiraro, *Internal Quality Assurance Development : Case Study on Navy Count Unit*, Bangkok: Tudtong Co.,ltd. 2547 (in Thai).
- [11] Pisit Metapat, *Development of Curriculum and Technical Study*, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, 2541 (in Thai).
- [12] Sirirak Ratchusanti, "The Development of a Training Course for Efficiency of Vocational Internal Quality Assurance," Thesis of Technical Education Doctorial Degree, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, 2544 (in Thai).